

KATHOLIEKE
UNIVERSITEIT
LEUVEN

Bodembescherming, conservatielandbouw en de Vlaamse overheid

Martien Swerts

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Land

Tel.: 02 553 21 93

E-mail: martine.swerts@lin.vlaanderen.be

Bodembescherming is een nieuw aandachtspunt binnen het Vlaamse milieubeleid. Tot voor kort kregen alleen water en lucht aandacht. Het bodembeleid was toegespitst op de sanering van verontreinigde gronden. Nu staat ook het beschermen van de bodem in de belangstelling. Er worden acties ondernomen om te voorkomen dat de kwaliteit van bodems achteruit gaat. Erosie en het afnemen van het koolstofgehalte, bijvoorbeeld, kunnen de bodem ernstig aantasten.

De Vlaamse overheid is sterk geïnteresseerd in de mogelijkheden van conservatielandbouw om aantasting van de bodem tegen te gaan en wil de introductie van deze nieuwe techniek stimuleren. De afdeling Land van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap bereidde twee instrumenten voor om het toepassen van conservatielandbouw een duwtje in de rug te geven. De afdeling Land steekt ook heel wat energie in onderzoek, communicatie en demonstratie.

Een eerste instrument om conservatielandbouw te stimuleren is een nieuwe beheersovereenkomst, waarbij de landbouwer een vergoeding van 80 euro per hectare krijgt als hij niet-kerende bodembewerking toepast op zijn akkers. De landbouwer sluit voor de betrokken percelen een overeenkomst van 5 jaar af met het Vlaamse gewest. Die beheersovereenkomst maakt deel uit van een pakket beheersovereenkomsten om erosie te bestrijden. De beheersovereenkomsten-erosiebestrijding werden, op voorstel van minister Tavernier, principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering. Ze zullen nog in de loop van 2004 van start gaan.

Als landbouwers gestimuleerd worden om een niet-ingeburgerde methode als conservatielandbouw toe te passen, is het belangrijk dat ze over de nodige machines kunnen beschikken. Naast traditionele landbouwwerktuigen zoals eggen en cultivators, zijn ook directinzaaimachines nodig in de conservatielandbouw. Die machines kun je kopen, maar vragen een zware investering. Daarom werden de nodige stappen gezet voor een tweede instrument: investeringssteun voor de

aankoop van directinzaaimachines. Directinzaaimachines zullen worden opgenomen in de lijst van investeringen die gericht zijn op duurzame landbouwmethodes (milieu-investeringen), waarvoor het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) een subsidie van 40 procent toekent.

Introductie van een nieuwe techniek kan niet zonder demonstratie en communicatie. Projecten zoals SOWAP vormen de brug tussen wetenschappelijk onderzoek en buitenlandse ervaring enerzijds en de dagelijkse praktijk van de Vlaamse landbouwer anderzijds. Het introduceren van conservatielandbouw via demonstratie, communicatie en participatie vormt ook een belangrijk onderdeel van twee Interreg-projecten rond erosiebestrijding waarin de Vlaamse overheid investeert. In de provincies Limburg en Vlaams-Brabant loopt het Interreg-project 'Erosiebestrijding', in Oost- en West-Vlaanderen het Interreg-project 'MESAM'. In dat kader worden in het arrondissement Leuven en in de provincies Belgisch en Nederlands Limburg landbouwers aangemoedigd om erosiebeperkende maatregelen uit te testen op hun velden. In Vlaanderen nemen 30 landbouwers deel. Ze testen technieken uit de conservatielandbouw uit op een oppervlakte van 165 ha. Daarnaast leggen ze grasstroken en grasgangen aan. De maatregelen worden ook gedemonstreerd, besproken met de landbouwers die deel uitmaken van een kenniscirkel en wetenschappelijk bestudeerd. Het Interreg-project 'Erosiebestrijding' wordt financieel mogelijk gemaakt door Europese steun (50 %) en is een samenwerking tussen de provincies Vlaams-Brabant, Belgisch Limburg, Nederlands Limburg, de afdeling Land van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de Boerenbond, het Waterschap Roer en Overmaas en de LLTB.

Hoewel de Vlaamse overheid overtuigd is van de noodzaak om erosie brongericht (onder andere door conservatielandbouw) te voorkomen, worden ook de gevolgen voor de burger aangepakt. In de periode 2002-2003 werd een budget van 5.221.237 euro besteed aan kleinschalige erosiebestrijdingsmaatregelen. Daarmee werden 82 gemeentelijke projecten gesubsidieerd. Voor 2004 is 2.813.965 euro beschikbaar.